Vydání padesátého výročí
Fiftieth Anniversary
Edition

Pokrok Západu

POKROK, DNE 22. ZÁŘÍ (SEPTEMBER) 1920.

ČÁST V.
PART V.

ŽENSKÁ HLÍDKA

Pořadatelka M. Ihrešová

J. V. Hládek:

ŽIVOT.

Jest život milá kniha, kterou čteme;
ať ta, neb ta — je každá nejtražší
tomu, kdo čte; ji rádi nezavteme
a vůli své a čtení uváží
nás tak, že vše co kolem, jenom bývá,
jak šumný zvuk, jenž v ucho dorážÍ,
a v duši nevejde; tak dále spěvá
s tím dějem pověsky — a nevážÍ,
jak den a hodiny se zvolna snují.
A zatím venku stíny poletují
a světnice se plní soumrakem
a písmo se vům mihá před zrakem;
a setmí se. My víme: Večer spěje —
a odkládáme knihu s povzdechem,
A nikdo nedočet' se konce děje.

* * *

ŽIVOT NÁS SE PODOBÁ VELKÉ KNIZE.

Život náš se podobá velké knize, v nížto list po listě převracíme, pročítáme, ale nikdy se konce nedočteme, byť bychom sebe více se šnazili, přece ostane nám závěrek této záhadou . . . Jest mnoho těch, již prošli knihu života hravě, a s dosti obětmné části, kdežto jiní s velkou námahou nedošli ani do polou a kniha se před nimi zavřela na vždy!

* * *

"Pokrok Západu" tímto číslem slaví své 50-leté výročí a na svých obchůzkách za ta dlouhá léta mnoho a mnoho lidí pobavil a potěšil, ale mnohé také pozlobil a potýral a to buď z té příčiny, že mu mnohý neb mnohá neporozuměli, aneb si toho plně zasloužili. Ale ať se to stalo tak neb onak, vše se časem vyrovnalo. 50 roků je průměrná doba lidského života, neboť po 50. roce člověk začíná v síle své ochabovati a vzdává se často boje. Avšak tento houževnatý pracovník nezdá se ochabovati ve svých obchůzkách a stále kráčí hbitě, jako mladík dál . . .

Již 20 roků tomu, co jsme se s mým manželem podjali tohoto těžkého úkolu a převzali na sebe povinnosti nevděčné práce novinářské, v níž jsme oba zažili dosti trudných chvil a i dítky naše neušly značným povinnostem, jakož i naši věrní pomocníci v zápase o bytí i nebytí a o zachování při životě tohoto starého poutníka.

Před 10 roky byla nám ženám poskytnuta příležitost založiti si svůj vlastní koutek, kde jsme si mohli trochu pobesedovati. Mnoho a mnoho se nás za ta léta vystřídalo v koutku tomto a mnohá již odešla tam, odkud není návratu. Mnohá v dopisování již ochabla, avšak mnoho ještě jest těch, které se dosud hlásí ku starému kroužku. Však všem platí můj neskonalý dík za účast, s jakou budily zájem v této, nad jiné povznášející zábavě, nevyjímajíc ani naše věrné družky v československé republice. Podjetí se řízení "Ženské Hlídky" udržuje mne stále ve styku s milými mně českými ženami a náleží ku nejlepším dnům mého života, neboť po ztracení drahé mi bytosti—dcery byla mně poskytnuta příležitost pracovati pro širší kroužek žen a tím zapomenouti na vlastní své já!—

Mnohá z nás v čase psaní dopisu, ať již v jakémkoliv smyslu, ani netuší, co dobra tento přinese. Nemusí to být ani žádný učený dopis, přece poskytne jistým osobám dobro, přivede je na jiné myšlénky a v duchu si člověk zobrazí postavu dopisovatelky a často si tímto prostřednictvím najdou přátele neb známé ze své rodné vlasti.

Časopis je prostředníkem a zasahuje do domácností krajanů, rozptýlených po celém světě.

Je mně skutečně líto, že naše milé dopisovatelky nemohly se též dostaviti do "Hlídky" jubilejního čísla, tak aby i ony braly podílu v tomto. Doufám však, že i na dále budou navštěvovati dopisy hojně naši stať. Právě teď před volbou by měly podávati své náhledy o těchto veřejných otázkách a jedna druhou poučovati, tak abychom byly připraveny odevzdati svoje hlasy pro dobro všeobecné. Bude mně těšiti, když české ženy podají své náhledy o kandidátech pro úřad presidenta Spojených Států. Letos zvláště je třeba, po tolika utrpení, po tolika trudných zkušenostech a po ztrátách životů tolika našich hochů a mužů, abychom si zvolili úředníky, kteří by opatrně jednali v zájmu lidskosti a v zájmu našich vlastních občanů zde v této naší zemi p ř e d n ě a pak teprve tam, kde toho třeba.

Dnes nám na tom nesmí záležeti, zda-li je to strana ta neb ona, dnes nám na tom musí záležeti, jaké úředníky ta strana nám odporučuje. A zvláště nám ženám matkám musí na tom mnoho a všechno záležeti, abychom nemusely vychovávati syny své pro jiřny dělové. Zvolením J. M. Coxe za presidenta, uvázali bychom se v povinnosti bráti podílu ve všech šarvátkách mezi zámořskými zeměmi. Líga národů nezamezí žárlivosti evropských národů, z níž obyčejně války povstávají. Poněvadž massy lidu evropských národů nejsou dostatečně vzdělané, by chápaly samy význam a účel smlouvy, obsažené ve Versaillské smlouvě, a pokavad nebudou národy uvědomělé, jako celek, bude za těžko válkám zamezovati. Dosud máme na hranicích německých 18,000 amerických hochů a, kdybychom byli podepsali smlouvu v jejím plném znění, měli bychom naše hochy v podobném počtu v každé zemi, kde se výtržnosti udály.

Války se zamezí jen dostatečným vzděláním každé jednotky národa, která dovede rozhodovati mezi zlým a dobrým, bez pomoci vůdců. Za přestupky, neschopnost nebo neopatrnost vůdců musí nejvíce trpěti lid, jenž je pověřil do úřadů těch a složil v ně plnou důvěru. A proto opatrnosti nikdy nezbývá.

* * *

Žijeme ve veliké době nového probuzení se národů, v níž lid všeobecnou návštěvou školní, časopisectvem a do jisté míry i knihou jsa odchován a všeobecné povinnosti branné podroben, sáhá po všech výsledcích civilisace a spolu po přímém účastenství v řízení svých osudů.—F. A. Šubert.

*

Po padesát let jsme se pilně učili a vzdělávali. Je na čase, abychom se nyní také vychovávali.—Al. Mrštík.

*

Chce-li někdo dělat karrieru, není hlavní věcí to, co zná, nýbrž koho zná.—Jan Osten.

*

Vnitřní síla národa záleží v jeho vzdělanosti a každý, kdo se o rozmnožení těchto vlastností u svého národa stará, přispívá k budoucí svobodě.—Havlíček.

*

Vidíme-li nespravedlnost a mlčíme-li k ní, pášeme ji sami. — Rousseau.

* * *

Příspěvky Ženské Útulně v Brně.

Dříve oznámeno	$108.90
Pan Jan Zima, Emmett, Kans., k uctění památky zesnulých synů Františka a Václava	10.00
Paní Antonie Vítámvásová, Omaha, Neb.	.25
Pan Josef Cink a rodina, Wakita, Oklahoma	4.00
Pan Václav Brabec, Fairmont, Nebr.	.24
Celkem	$123.39

Dne 17. září odesláno slečně Marii Steyskalové, ředitelce Brněnské Útulny 7,626 Korun, totiž $123.00; zbývá za ředitelkou 39c.

Všem těm, kteří na tento fond přispěli, ve jménu sirotků vzdávám srdečný dík.

* * *

Anna Kulíková, South Omaha. — Ctěná redakce a milí čtenáři! K výročí padesátiletého vydávání milého nám "Pokroku Západu" nesmím ostati pozadu, abych nepřispěla malým článečkem do "Ž. H." a tím i vzpomínku na můj první příjezd do Omahy vám, milí čtenáři, sdělila. Velice různé jsem okolnosti, které nás všechny, již jsme se vystěhovali do nového světa, sem přivedly; někde byl to nestar v hospodářství, ale hlavní příčinou byl nedostatek, který nespokojence nutkal na dalekou cestu za moře v naději, že zde najdou spokojenější život, lepší budoucnost si upraví, nežli by jim poskytl starý domov. Každý se dobře pamatuje, že ve vlasti bylo zvykem i říkati, nepovedlo-li se studovánÍ nadějného synka, že bylo tu jedno východiště — "pošlete ho do Ameriky!" A skutečně všichni povětšině ti nespokojenci, co sem jeli, zde se dobře osvědčili a třeba že taký studios, nevidíce ho lidé z Čech, vykonával ty nejhrubší práce. A právě ta těžká práce naučila ho znáti cenu dollaru, šetřil a učil se anglické řeči a dnes?, Ti, kteří ho sem posílali v naději se jej zbavit, dnes s chloubou se hlásí k americkému strýčkovi. Dost slzí a sebezapření jsme všichni přinesli v oběť svým začátkům, ale nyní zdomácnivše zde, milujeme novou vlasť, že velice těžko by nám bylo říci, kterou více. Já jsem přijela sem v r. 1907 — přímo na Wahoo (na Váze), míníc se tam usaditi; 14-denní pobyt zde mně stačil, že jsem se rozhodla jeti tam, kde jsou továrny a přistěhovalci ,a sice do Omahy. Doufala jsem, že při mém povolání najdu obživu mezi krajany dříve, nežli mezi zamerikanisovanými Čechy v americké čtvrti. Cizí město — cizí řeč — kudy jsem bloudívala v South Omaze, až jednoho dne mi štěstí přálo — slyšela jsem dva chodce česky mluvit (Hávkové). Tu mně srdce poskočilo radostí, a oni mi ukázali směr do české čtvrti "Brown Parku", kde jsem taky byt si nalezla. Vyhledala jsem některé české lékaře (jak se to činí v Čechách v předtuše o protekci), však chladně jsem byla odbyta, že "oni to nečiní," ač mělo se mně říci: "Slyšte, my sami chodíme "babyt", je to odvětví, které nám přináší tučné honoráře do kapes." Vyšla jsem sklamána ještě navštívím tu českou honoraci, jsem si umínila. Bylo zvykem ve vlasti, chodíce křtíti, abychom znaly i faráře; však nikde jsem se nepotkávala s takou srdečností, jako na vesnických farách na Moravě. Vyjdouc na ulici, bylo mně neskonale smutno a slze, jako hrachy mi volně stékaly po tváři. Nejistota jitnala mne cele, že zdálo se mi, že vidím všude jen nezdar — poslední štace byla, abych vynášla noviná̊ře. A ku podivu a radosti mé uvítali mne srdečně a co hlavního radou mě ponaučili, jak si v cizí zemi počínat mám. Hned v týdenním vydání přinesli zprávu velice lichotivou a odporučující mne přízni obecenstva, což mělo za následek, že brzy začala jsem rozdávat ty naše "babys". Od té doby 13 let uplynulo, co zatím "Pokrok Západu" slaví 50-leté trvání. — Kolika krajanům pomohl radou, co zanesl radostí svým pěkným čtením do vzdálených osamocených farem, domovin? Kolik se jich vdalo a oženilo pomocí jeho — kolik radostných narozenin a sňatků oznámil — a smutných při úmrtí — chtěje potěšiti? Co vykonal v naší osvobozovací akci zdarma (ač Vojta Beneš to neocenil); co pro naši milou Útulnu Brněnskou a co snažila se sbírku pořádati pí. Mil. Burešová, by usnadnila ve starostech slečně Steyskalové? Věru, kus kulturní práce má "Pokrok Západu" za sebou! Byl to prvý český časopis republikánský na severozápadě americkém; zakladatel byl Čech—israelita z Plzně, Rosenwasser (Rosewater), pak Jan Rosický, rodák z Humpolce, a nyní po dlouhou řadu let naše vydavatelstvo, rodina pp. Václava a Lumíra Bureše, jíž z duše přeji, by "mnogaja ljeta" ještě řídili vydávání časopisu v zájmu ponaučení a udržování českého písma na našem dálném Západě. Končím se srdečným pozdravem na všechny milé dopisovately, sl. Arnu, moji drahou přítelku, pí. Hauzerovou, Tetu "zlatou" a všechny, které znám z dopisů a tvořím si tak často o nich milý úsudek. — Zdar všem!

(Milá přítelkyně! Přijměte upřímný náš dík za přání k výročí tohoto starého harcovníka, jehož cesty nebyly často ani tak příjemné, jako těch sem přistěhovavších se krajanů a, ačkoliv často tonul sám v obavách "finančních", přece těšil své přátele slovy, aby jen vytrvali, že bude brzy lépe. A věru, že ti osadníci, kteří vytrvali, toho dnes nelitují, neboť nebýti té jejich houževnaté vytrvalosti, nebyli by mohli pomáhati ani krajanům zámořským v jejich osvobozovací akci. Zde se zase osvědčilo to jedno staré pořekadlo: "Kdo vytrvá, ten zvítězí!" Srdečně vás zdraví a těší se na další vaše příspěvky "Ženské Hlídce"— Pořadatelka.)

* * *

Horlivá čtenářka "Pokroku", Schuyler, Nebr. — Vážená paní pořadatelko naší milé "Ženské Hlídky"! Již několikráte jsem brala péro do ruky, abych též něco napsala do "Hlídky", ale vždy jsem je odložila, neboť jsem se bála kritiky. Já daleko nedovedu tak pěkně psát, jako mnoho těch paní a slečen, jichž dopisy tak ráda čtu. Dopisy slečny Arny a slečny Kubíkové z československé republiky jsou velice zajímavé a poučné, jen kdyby jich více a častěji bylo v naší "Hlídce". K těm druží se i dopisy paní Hauzerové z Dakoty, které též se zájmem čtu, a to třeba dvakráte. Avšak i ona v poslední době jaksi ochabuje, možná, že zaváří ovoce, jako všechny. Teď nám trochu cukr zlevněl, a to tehdy, když již ovoce je skorem všechno pryč. Nu, alespoň si teď zavaříme víno a jablka a i pozdnější plané slívy ještě jsou na jelly a povidla, tak že budou mít alespoň dítky co mazat, neboť i máslo je dosti drahé. Již musím přestat, tak aby dopis můj nezabral mnoho místa. Zvu všechny dopisovatelky, aby zase se dostavily do naší milé "Hlídky". Zdravím paní pořadatelku a všechny čtoucí tohoto listu.

(Ctěná přítelkyně! Těší nás vaše návštěva našeho kroužku dopisovatelek a bude nás těšiti, když častěji k nám zavítáte. Jen žádný strach z posudků; každý dopis je nám vítán. Srdečně vás zdraví— Pořadatelka.)

* * *

Aloisie Macháčková, Buhl, Idaho, 6. září 1920. — Ctěná paní pořadatelko "Ženské Hlídky", jakož i milé dopisovatelky a čtenářky, přijměte upřímný můj pozdrav! Že ráda si vždycky všechny dopisy přečtu a paní Jermanová z Beemer mne vybízí, bych též dala o sobě vědět, tedy vašemu přání vyhovuji. Ctěný pane Studený z Verdigre, Nebr., dopis váš se mně líbil, ale před každým dělníkem nelze smekat. V Nebrasce farmařili jsme přes 33 roky, za kteroužto dobu se též u nás, při našich synech vystřídalo hezky dělníků. A tu mohu říci, že mnozí sobě skutečně naši úcty zasloužili a i slušný obnos peněz si u nás zachovali, některý z nich však sobě ani té naší trpělivosti nezasloužil. Nyní těch slastí i strastí zažíváme též zde v Idaho. Synové platějí od $80 do $100 měsíčně a jsem jista, že laskavě s dělníky zacházejí, ač mnohdy, ovšem jen s některým, musí všelicos též polknout a proto zajisté si těch hodných vysoce vážejí. Ctěná p. S., jen ve svém dopisování pokračujte dále, neboť toto není žádná kritika. No, musím začíti s něčím jiným. Počasí přítomně máme zde nyní pěkné; ani horko, ani zima a tak se to farmerům pěkně mlátí. Mlátiček jest zde mnoho a tak budou snad brzy s prací tou hotovi. Všude lze vidět velké hromady slámy, nicméně hromádek obilí i stohů jest též ještě dosti. Farmáři zdejší sejí značně pšenice, jež někomu sype méně, jinému více; našemu rentýři šla 62 bušle po akru. Pokud lze soudit z výpovědi farmářů v našem okolí, tak si dosti chválejí, že jim pšenice sype od 40 do 50 a až 60 bušlů po akru. Ovsy sypou až 90 bušlů; brambory se zde též dobře dařejí, jakož i fazole, cukrovka a vůbec všecko. — Musím se též paní Jermanové pochlubiti s mojí zahrádkou, ze které — ač jest malinká, sklidila jsem 7 gallonů máku, cibule bušl. Zelí též musím seřezávat a jest velice pěkné, jakož i brambory; za to však karfiol mi letos nedělá pěkné růžice a nevím, čím to je. O kurek, rajčat a všeho jiného mám dosti. Nuže, pí. Jermanová, vy netoužíte navštíviti také své milé ve staré vlasti? Já si na své milé přátele velmi vzpomínám, však na přesídlení tam nikdy ani nepomyslím. Domnívám se, že, když nám byla Amerika dobrá za mladých let, jsme jí k stáru všemi díky zavázáni. Nechci svoji rodnou zemi haněti ani urážet, kdybychom ale byli v ní před 38 roky zůstali, byli bychom tam též zažili slastí, ale více strastí a žalu. Jsem přesvědčena, že bychom se byli tam tak spokojeného odpočinku nedopracovali. A když tak přemýšlím, tu shledávám, že i zde je dosti krásy přírodní i umělé. Nechápu, proč tolik ti lidé toužejí po návratu zpět; vždyť v nové tamní republice ani nemůže býti za nynějších poměrů blaže. No, nesmím se tak mnoho rozepisovat. Ct. pí. pořadatelku žádám za laskavé opravení dopisu a, pakli se mé argumenty nehodí do "Ž. H.", nechť tedy putují do koše.— Nyní se tedy všem prozatím uctivě poroučím!

(Ct. přítelkyně! Jen žádné obavy před košem nemějte a buďte ujištěna, že vaše dopisy naleznou vždy místa v "Ž. H." Proto příležitostně v dopisování pokračujte a sdělte, co ve vašem okolí nového. Hojného zdaru vám se srdečným pozdravem přeje— Pořadatelka.)

* * *

Albert Strašrypka, Bryan, Texas, 11. září 1920. — Ctěná paní pořadatelko! Přiloženou naleznete poukázku, znějící na obnos $5, jako předplatné na "Pokrok". Pokud se týče úrody, tu mohu říci, že je zde ucházející — ovšem, jak kdo pracuje, tak podle toho také klidí. Stále nám však zde příliš prší na tu královnu bavlnu, takže musíme platit $2.00 od sta liber a "pikovači" tudíž vydělají tedy až $5 za tři čtvrti dne, neboť z rána bývá veliká rosa. — Srdečný pozdrav na celý personál a čtenáře milého mně "Pokroku" a všem vám přeji hojného zdaru.

Ctěný příteli! Díky za zaslání předplatného a zavděčíte se čtenářům, když častěji sdělíte, jak ve vaší krajině pokračujete. Srdečně vás i ct. vaši rodinu zdraví, Pořadatelka.)

* * *

Josef Cink, Wakita, Okla., dne 11. září 1920. — Ctěná redakce "Pokroku Západu"! Přiloženě zasílám vám poštovní poukázku, znějící na $8.00 a sice $4.00 na obnovení předplatného na "Pokrok" a $4.00 do sbírky ve prospěch brněnské útulny.

(Ctěný příteli! Přijměte vřelý dík za předplatné, jakož i za příspěvek pro ubohé sirotky. Srdečně vás a vše dobré vám přeje v úctě— Pořadatelka.)

* * *

Václav Brabec, Fairmont, Neb., 13. září 1920. — Ct. red.! Opětně přicházím s několika řádky, neboť čekám noviny týden po týdnu a ježto již tři týdny uplynuly a ani jediného čísla jsem neobdržel, musím se tedy přihlásit a zjistit, co toho jest příčinou. Přítomně jest dosti pěkné počasí a pšenice jest zde již hodně zaseta takže práce jde dosti ku předu. Přicházím též s prosbou na ctěné čtenářky, aby některá z nich podala mně návod, jak zavařovat knedlíky. S jara totiž začnu bečlařit, proto bych si velmi rád nějaké "zakenoval". Za návod již předem děkuji. Nuže, ten čas plyne jako voda a již jest tomu zase rok, co jsme podruhé přijeli do Ameriky. Tentokráte v prázdných chvílích jsem vzpomínkami tam za mořem, jelikož věci, které jsem měl příležitost vidět, se mně hluboko vryly v mysl mou. Setkal jsem se se známými dívkami i vdanými ženami v mých letech, ale jsou z nich babičky — sedřené, ustarané. Usmívaly se sice, však v jejich úsměvu bylo vidět i dalo se vycítit kus bolesti. Kdo to na své vlastní oči neviděl, ten nikdy tomu neuvěří, co všecko lid tam zažil. Loni s jara, když byla rekvisice, tu kde komise viděla na poli vršek, tak tam šla a hrabala, zda-li v místě tom nenalezne něco skrytého. Na Slovensku jsem byl od 23. března až do 10. srpna, kdy jsme byli demobilisováni. Na Slovensku jest kraj krásný kolem Košic, Užhorodu a Czapu, kde sešli jsme se s Rumuny, jež jsem měl příležitost poznat. Jest tam však třeba zavodňovat, neboť s jara bylo vše pod vodou. Proto, kdo se strojí na cestu do staré vlasti, udělá lépe, když ještě nějaký rok posečká. Člověk, jenž není navyklý takovým kritickým poměrům, jest hned na prvý den otráven a pak nespokojenosti přibývá. Jistým jest, že jsem své rodiče velice překvapil, ježto jsem jim dříve ničeho nepsal a tu najednou jsem se před nimi objevil. Poznali mne po hlasu a i dle podoby. Měl bych ještě mnoho látky ku psaní, ale nezbývá mně k tomu času a nebýti těch novin, ani bych ještě nyní nepsal. Tak na ně čekám, ale ony ne a nejdou. Přiloženě zasílám 24c ve známkách na brněnskou útulnu a s pozdravem na ct. čtenáře a čtenářky tohoto listu, dopis svůj končím.

(Ctěný příteli! Časopis jest vám správně zasílán každého týdne a jest tudíž jedině potřeba, abyste sám na poště ve Fairmont podal stížnost, že vám není časopis správně dodáván. Pakli to nepomůže, zahájíme tedy sami pátrání po příčině. Neopomeňte nám podat zprávu. Zároveň přijměte dík za příspěvek pro sirotky. Srdečně vás zdraví— Pořadatelka.)

* * *

KOUTEK — Paní Radové

Ctěná paní Radová! Obracím se k vám o radu, neboť vím, že vy mně správně poradíte. Mám hocha, s nímž chodím již přes rok, jsme však oba chudí; rádi bychom se vzali, ale nemáme dosti peněz na zařízení domácnosti. Myslíte, že by bylo pro nás dobře, nechat se sezdat a oba pak chodit do práce, tak abychom si dosti ušetřili na nábytek? Za odpověď bude vděčna—Dívka.

Odpověď Dívce: Moje odpověď na vaší otázku jest ta, že nikdy bych mladým párkům neschvalovala, aby se vzaly, když by si nemohly zařídit předem svůj vlastní krb. Lépe je pro vás oba, když sňatek svůj odložíte, budete oba pracovati alespoň tak dlouho, až si ušetříte dosti na založení své vlastní domácnosti — třeba jen skromnmé, ale přece se budete cítiti doma. Velikou chybou jest dnes, že mladí lidé dosti neuvažují o tomto důležitém kroku a lehkovážně se nechají sezdati a také za krátký čas se zase nechají rozvésti. Kdyby si zařídili hned svoji vlastní domácnost a vepluli do života manželského tak, jak toho tento v právu vyžaduje, nebylo by tolik rozvodů.

* * *

Vážená paní Radová! Prosím předem za odpuštění, že i já vás o radu obtěžuji. Přistěhovali jsme se sem do města před krátkým časem a, jelikož nemůžeme dostat rent, lidé nám radí, abychom si koupili stavení. Že však je vše tak drahé, tož myslíme, že by bylo lépe posečkat. Co vy o tom soudíte?—Krajan.

Odpověď Krajanu: Máte-li příležitost ku koupi, tož by pro vás bylo lépe si koupiti stavení, nežli platiti veliký nájem. Co se týče majetku, nemyslím, že půjde cena jeho tak rychle dolů, pokud bude všechen materiál a práce v tak veliké ceně.

* * *

Ctěná paní Radová! Prosím o radu, koho bych měla volit za presidenta. Naši jsou demokraté, já však s jejich náhledy nesouhlasím, ale v politice ještě nejsem dosti obeznámena, tak abych mohla s dobrou vůlí rozhodovati. Až od teďka si budu více všímati politiky, když budu muset také volit. —Děvče.

Odpověď Děvčeti: V tomto ohledu bych vám byla tou radou, abyste se ihned ještě před volbou hleděla dosti informovati o obou navržencích do úřadu presidentského, tak abyste si mohla sama učiniti svůj vlastní úsudek. Co se mne týče, myslím, že je na čase, abychom měli nějakou změnu ku lepšímu a proto bych odporučovala za presidenta republikánského navržence, Hardinga.

(Pokračování na str. 2.)